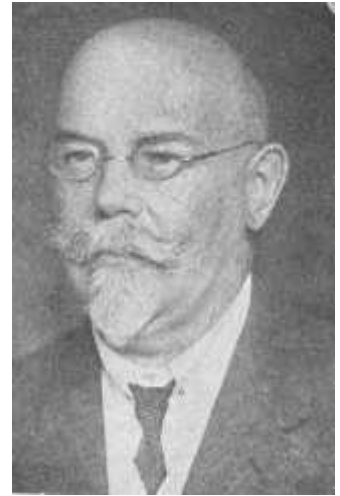

Короткий нарис про наукову школу "Теоретичні та методологічні проблеми літературознавства"

1.1. Назва – "Теоретичні та методологічні проблеми літературознавства".

1.2. Дата і місце заснування. Заснована 1904 року в Київському університеті

1.3. Наукова школа заснована професором Перетцем Володимиром Миколайовичем. Припинила існування на рубежі 20-30-х років у зв'язку з засланням керівника школи до Саратова; помер там 1935 року; інших вихованців школи та її фундаторів (професори університету М.Зеров, П.Филипович та ін.) репресовано в 1934-1935 роках. Відроджена Школа в 1994 році як Міжнародна з участю вчених Київського, Гарвардського, Варшавського, Мельборнського, Тбіліського та інших університетів, а також – учених Інституту літератури імені Тараса Шевченка НАН України.

Перець В.М.

1.4. Відомі представники наукової школи. Нині очолює школу професор Наєнко М.К. Найбільш відомі вчені, що сформувались у цій Школі, працювали до 30-х років в Україні, а окремі – емігрували і продовжували працювати за рубежом до 70-х років нашого століття: академік, професор Володимир Перець; професор Микола Зеров; професор Павло Филипович; професор Дмитро Чижевський; професор Сергій Маслов; професор Олександр Назаревський.

Після відновлення роботи Школи, за останні роки утвердилися в науці про літературу відомі доктори філологічних наук: професор Михайло Наєнко; професор Людмила Грицик; професор Наталя Костенко; професор Олександр Мушкудіані; професор Анатолій Ткаченко; професор Валентина Нарівська; професор Михайло Гнатюк; професор Отар Баканідзе (Грузія); професор Ніна Банковська (Одеса); професор Віра Просалова; професор Ніна Бернадська; професор Лідія Кавун, професор Ірина Заярна, професор Ярослав Поліщук, професор Валентина Соболев, професор Ніла Зборовська, професор Леся Кравченко та ін.

1.5. Чисельність зайнятих у діяльності школи – понад 50 науковців. Епізодично беруть участь у її діяльності студенти, аспіранти, докторанти.

1.6. За характером – Школа фундаментально-наукова.

1.7. Основні досягнення наукової школи. Напрямки і наслідки наукових досліджень: історичні школи літературознавства; теорія та історія літератури; наукові й ненаукові методології. За період з 1995 року опубліковано десятки монографій, збірників праць, підручників, посібників, у яких запропоновано нове трактування шкіл, течій і напрямів українського літературознавства; введено в науковий обіг численні факти з історії й теорії літератури, котрі тлумачилися в тоталітарних умовах з антинаукових методологічних позицій; розкрито природу багатьох явищ української літератури в контексті європейських і світових літератур; означено шлях і перспективи розвитку історії й теорії літератури, окремих етапів і стилів художньої творчості в Україні та ін.

1.8. Значення діяльності наукової школи для суспільства. Дослідження учасників Школи першого періоду стали класичним надбанням українського і загальнослов'янського літературознавства. Вони використовуються як фундаментальні праці для проведення сучасних наукових розробок, стали підручниками для підготовки студентів у вищих

навчальних закладах України та зарубіжжя. Серед них, зокрема, праці з теорії та історії української літератури В.Перетца, М.Зерова, Дм.Чижевського, П.Филиповича, С.Маслова, О.Назаревського та ін.

На сучасному етапі видано монографії і підручники

"Українське літературознавство" (1997), "Історія українського літературознавства" (2001, 2003), "Романтичний епос" (2000), "Український літературний романтизм" (словацькою мовою), "Художня література України" (2005, 2008) М.Наєнка, "До історії української літератури" Г.Грабовича (2003, 2-ге видання), "Національний характер в українській прозі 50-70-х років ХХ століття" В.Нарівської (1995), "Українська народна проза (легенда, казка)" Л.Дунаєвської (1997), "Мистецтво слова. Вступ до літературознавства" А.Ткаченка (1998), "Літопис Самійла Величка ..." В.Соболь, "Український преромантизм" С.Козака (2003), "Український роман: теоретичні проблеми і жанрова еволюція" Н.Бернадської (2004), "Текст у світі текстів ..." В.Просалової (2005), "М'ятежні романтики вітаїзму" Л.Кавун (2006), "Літературні перехрестя" Г.Александрової (2008), "Інтертекст у світлі раппи" М. Шаповал та ін. Підготовлено до друку й опубліковано фундаментальні праці з українського літературознавства: "Історія української літератури" Д.Чижевського (1994), "Історія українського письменства" С.Єфремова (1996), "Реалізм в українській літературі" Д.Чижевського (1999), "Порівняльна історія слов'янських літератур" Д.Чижевського (2005), "Історія російської літератури ХІХ ст." Д.Чижевського (2009). Фахове редагування цих праць та передмови до них – професора Наєнка М.К.

Наєнка М.К.

1.9. Сучасний стан наукової школи. Популярність наукової школи. Захистили кандидатські і докторські дисертації під керівництвом учасників Школи Віра Просалова, Ніна Бернадська, Мар'яна Шаповал, Світлана Мельник, Олександр Яровий, Лідія Кавун, Лілія Тимченко, Валентина Соболь, Любов Боярська, Оксана Андріяшник та ін. У сучасній вищій школі використовуються. Зокрема праці учасників Школи рубежу ХХ-ХХІ століть, а саме: **навчальні підручники і посібники:**

- "Українське літературознавство", "Історія українського літературознавства", "Художня література України" М.Наєнка,
- "Мистецтво слова" А.Ткаченка,
- "До історії української літератури" Г.Грабовича,
- "Енергія художнього слова" Г. Ключека,
- "Історія української літератури ХХ століття" (співавтори М.Наєнка, А.Ткаченко),
- "Зарубіжні літератури. Матеріали до вивчення східних літератур" (упорядник Л.Грицик, 2009),
- "Варшавські зошити" (упорядник і науковий редактор С.Козак),
- "Роман: проблеми великої епічної форми" Н.Бернадської,
- "Український преромантизм" С.Козака,
- "Симфонія грузинської шевченкіани" О.Мушкудіані,
- "Не будьмо тінями зникомими" В.Соболь,
- "Поетичні системи українського зарубіжжя" О.Астаф'єва,
- "Міфологічний горизонт українського зарубіжжя" Я.Поліщука,
- "Код української літератури" Н.Зборовської,
- "Національний спосіб розуміння" П.Іванишина.

Друкованим органом Школи є збірник наукових праць "Філологічні семінари". Підготовлено до видання й опубліковано 15 випусків цього збірника (1998 – 2012). Підсумкові досягнення Школи висвітлено у праці **М.Наєнка "Філологічний семінар: школа наших традицій" (2012)**. Крім того, опубліковано в Україні і за рубежом багато статей, доповідей, рецензій, котрі писалися або виголошувалися у зв'язку з діяльністю Школи чи для проведення щорічних симпозіумів учасників "Філологічного семінару".

Кафедра теорії літератури, компаративістики і літературної творчості

1.10. Місце у світовій науці. Учасники Школи в останні роки **брали участь у Міжнародних конференціях**, присвячених творчості І.Котляревського (Полтава, 1998); Т.Шевченка (Черкаси, 1999-2009); О.Пушкіну (Київ, 1999); Ю.Словацькому (Київ, Варшава, 1999), І.Франку (2008), М.Гоголю (2009), Ф.Достоевському (2009) та ін., а також – у **тематичних конференціях і симпозіумах**: "Література й мова: кроки до національної ідентичності" (Київ, 1998); "150-ліття кафедри руської філології у Львівському університеті імені І.Франка" (Львів, 1998), "Слов'янський романтизм" (Словаччина, 2000-2009) та ін. Усі праці Школи **рецензовані** в українській і частково – в зарубіжній літературній періодиці. Зокрема про дослідження проф. Наєнка М.К. "Українське літературознавство" опубліковано три рецензії в українських газетах і журналах, одна – в журналі Чеської республіки (м.Брно), одна – в німецькому збірнику «Слов'янська філологія» (2001). Кілька рецензій опубліковано на дослідження проф. Грабовича Г.Ю., проф. Козака С.П., підручник проф.Ткаченка А.О. та ін.